

1911/291 34 oldal
Kücsösi borból

DEBRECENI FÜGGETLEN VÁS.

DEBRECENI FÜGGETLEN UJSÁG

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:		Felolvasó szerkesztő:	Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Helyben:	Vidéken:	Dr. HEGEDŰS LORÁNT.	DEBRECZEN,
Egy óra . . . 1 kor.	Egy óra . . . 1 kor. 50 fill.	Kiadók és laptulajdonosok:	Piacz-utca 49. szám.
Negyedévre 3 "	Negyedévre 4 " 50 "	HOFFMANN és KRONOVITZ.	

Utazás a béke felé.

Debrecen, október 11.

Berzeviczy mindenesetre több öszinteséggel és erősebb akaratú közvetíti a békét, mint azok a diplomaták, aki a tripoliszi hódítást megakadályozhatták volna s akik a konfliktus további következményeit elháríthatnák. S elismerni valóan nyilatkozik meg a béke óhaja az ellenzéken is, amely szintén érzi a helyzetnek ferfordult, tovább nem tartható voltát.

Békétárgyalások anyagát rendszerint csak azok sikere vagy kudarca után szokták elmondani. Miután ezidőszert egyik sincs meg, ismeretlenek azok a föltételek, amelyekről jelenleg Berzeviczy tárgyal. Akármennyire szép lett volna az előre elképzelt jelenet, hogy fél egy órakor a Házelnök, egy papirlapot tartva kezében, ezzel nyitja ki az ajtót a reá váró újságírók és politikusok előtt: „Uraim, meg van a béke!” — ez a szó, hangulatos kép még nem következett be s ha van is kilátás, hogy meglegyen, mindenesetre várat magára.

Ez természetes is. A parlamentairnek előbb a föltételeket kell tudni, azokat az egyik féltől a másikhoz vinni s csak ezek után keletkezhetik a közeledés, a béke szövése. Egyelőre a házelnök, békegalamb minőségben bizonyára csak ad referendum veszi a kikötéseket, a formákat, amelyekhez az obstrukció abanagyását köti az ellenzék; a kapacitálás munkája későbbre marad.

Három leány és három hadnagy.

Irta: Vajda Ernő.

— Mert olcsó és mert katonaság van a városban — mondották és bementek oda lakni.

Az apjuk meghalt és az anya maga maradt három szép leányával. Minden életprogram, vagyon és igény nélkül éltek: négy nő, nem okosak, nem műveltek, máról-holnapra, valami botrányosan kis nyugdíjból. A séta, az alvás és a ruha, az első kettőből sok, az utóbbiból bizony mérsékelten, hanem azért frissek voltak, szépek és fiatalok.

A városban, ahová bevonultak, kevés volt a leány, már tudniillik a szép leány, annál több azonban az uniformis. A három leányos mama, mert maga is keveset élt, a társaságból, a szalon-hangulatból alig kapott valamit egész mostanáig, elfelejtett számadást csinálni s beengedte házába a tisztet.

Az már régi szokás, hogy a pénztelen leányok keresik a tisztet. A pénzes leányokat megkeresik maguk a tiszték. Tiszt pedig volt elég a városban, szinte az ő jegyükben állott minden: egy nagy kaszinó, ahol a bálokat rendezték, egy nagy park, ahol a nyári tombolák voltak, tiszt, tiszt mindenütt, akik aztán jól is érezték magukat és nem akartak innen elmenni. Egyikük-másikuk belenősült a polgári társadalomba, nem szép, de csendes és kisvárosi szagu leányokat vettek el, a többi pedig maradt táncosnak, előkorcsolyázónak, udvarlónak.

Az, ugylátszik, előre biztosított eredménye a tárgyalásoknak, hogy a kormány hajlandó a költségvetést a véderőjavaslatok vitájának megszakításával napirendre tűzni, viszont az ellenzék azt akadálytalanul átbocsátja. Ennek révén egyfelől kikerülhető az, hogy az ország ne kerüljön ex-lex állapotba (ennek árnyoldalait az utóbbi esztendő alatt eléggé megismerte az ország) másrészt pedig azokat a régi és jogos óhajításokat, amelyeknek csak az állami költségvetés keretén belül lehet eleget tenni, így nem odázzák el bizonytalan időkig.

Hanem csupán ez, ha ebben megegyeznek a többség és az ellenzék, nem jelent meg oldást és rendet. Az ország nemcsak egy kis föllélegzést kíván, hanem állandó nyugodt, zavartalan testműködést is. Nem rövid fegyverszünetre van szükség, hanem tartós békére, amelyben a törvényhozás öreg és súlyos adósságait leróhassa. Ez már sokkal, sokkal nehezebb probléma. A válság csomójának kibogozását az teszi kinossá, hogy az obstrukcióban egyesült ellenzék egyes részei más-más cálokért folytatták az obstrukciót s a kormány, ha engedményeket tehetne, az egyiknek adott koncesszióval megvonhatná a másiknak békés hajlandóságát. Ami az egyiknek kedves, a másik előtt gyűlölt; viszont, amit a másik értékesnek és a leszerelés megfelelő árának tekintenek, azt a harmadik üvegyöngynek nézi és kicsinylően fogadja.

Lehetetlennek azonban mégse látszik a

Igy talált egymásra három leány a három hadnagygyal, szép, jófogu, örökké lakkcipőben járó, magas tisztisapkát hordó niktinfükkal. És a mama mosolygott.

— Fel vagyunk kapva — mondotta boldogan, nem sok súlyt helyezve arra, mit hogyan mond. Jól esett neki hallani a három kard finom zörgését, amikor végig mentek a flaszteros főutcán. A leányok ibolyavirágos kis kabátjukban vigan lépdeltek lovagjaik mellett, reájuk nézve nem létezett más, mint Fritz, Béla és Stanislaus . . .

Egy petróleum-lámpától világított szalon, ez volt a világuk, amit beszéltek, amit tettek, az nem is olyan fontos, a mama különben is ott volt mindenütt mögöttük, de meg aztán nem is volt mitől félni, a leányok tiszták voltak minden rossz gondolattól: zongorázás közben társasjátéknál még megengedtek egy kis közeledést, de ha éjféléltől bucsuzott tőlük a három hadnagy, az ajtóban, a félsötétben — bár szikrázott a szemük és forró volt a lehelletük, ügyesen, az igazi úrnő művészetével tudtak bucsuzkodni, hogy a szegény fiuk még csak a kézesökig sem jutottak.

Hetesben jól és vigan éltek, a mama a legértékesebb családi butodarabbal, a szakácsnéval egész nap és fél éjjel sütötte az undorító kis nyalánkságait, befőzött, kifőzött a leányok pedig ábrándoztak és nem gondoltak arra, hogy tulajdonképen mire is kell a férfi. Valami bacillus van ebben a fajtában, amelyiknek a szentképe az uniformisos le-

bekeszerző vállalkozás. Legalább Berzeviczy Albertről nem tehető föl, hogy ennek tudatában fogott volna hozzá a közvetítéshez, csak formakép, hogy elmondhassa: megtett mindent, ami tőle telhetett. Az ellenzék vezéreiről se akarjuk hinni, hogy azzal a gondolattal fogták meg a békétárgyalások fonálát, hogy szélső álláspontjukból engedni nem fognak. — A békének őszinte és becsületés szándéka annak elismerését kell, hogy magában tartalmazza: az obstrukció, a mely kárára van az országnak, nem folytatható s ennek kiküszöbölésére minden lehető módot igénybe kell venni. Aki tehát komolyan óhajtja a kibontakozást, annak nem szabad feltételül olyasmit kikötni, amelyről előre tudhatja, hogy teljesíthetetlen.

Gondokba borulva, feszülten várja a nemzet a béke-közvetítések eredményét. — Ezek várása közben önkéntelenül eszébe jut némelyeknek a képviselőház amaz emlékezetes ülése, amelyen az ősz Thaly Kálmán az obstrukció legválságosabb időpontjában, kérő, kibékítő szóval fordult az egymással szemben álló pártokhoz s az ő szavára néhány perc alatt meg volt pecsételve a béke, és eltemetve az obstrukció. Hátha . . . hátha, most is ismétlődik ez a nagy jelenet, — vagy ha már ez nem, legalább az a látvány, amikor a házelnök ezzel jön ki a fogadó-szobájából: „Uraim, meg van a béke!”

A képviselőház ülése. A képviselőház mai ülésén Berzeviczy Albert emök jelentette, hogy Eitner Zsigmond és Egry Béla

gény, de csak a szentképe, amit beletesz az imakönyvébe, hozzá imádkozik, a szívéhez szoritja, aztán semmi. A házaseletről alig is esett szó köztük, csak egyszer, a legidősebb, a legérettebb mondotta büszkén, mikor maguk között voltak:

— A Fritz én értem meg is halna!

— Na, csak ilyenről ne beszéljetelek előttem — utasította rendre az anyja. — Ettől a perctől, mintha gondolkozni kezdett volna a familia. A tiszték jöttek, a leányok nevettek, de egy év mulott, hogy ez így ment, érezték, hogy volna egy és más megbeszélni való.

Egy év alatt, ha férfi és nő naponta együtt van, már eljut addig a pontig, homnan vagy a teljes megértés jöhet csak, vagy pedig kezd kellemetlenné lenni a dolog. Ők hantán már igen értették egymást, csak sutogva, négy szemközt beszéltek, a tiszték cigarettáit a leányok készítették délelőttönként és ha korzózni mentek, a leányok behozták a ruháikat megmutatni, mit vegyennek fel és csaknem előtük öltözködtek.

Egy nap igen soká fenn volt a társaság, a szalonban borzasztó volt a füst, a mama álmos lett, rosszkedvű és küldte a fiatalokat, hogy menjenek aludni. Nagysokára el is mentek, a leányok kifáradva, elálmosodva, nem akartak az anyjuknak segíteni a lakás rendbehozatalán, amin a jó asszony hirtelen elkeseredett.

— Persze, az anyátok az semmi! Amikor az apátok élt, annak a tekintetere en-

legutóbbi felszólalása folytán megvizsgálta a hivatkozott jegyzőkönyveket és naplókat, a melyeket a felszólalások értelmében kiigazítani rendelt. Az elnökségnek előterjesztése nem lévén, a Ház áttért a napirend szerinti névszerinti szavazásokra. Az ülés névszerinti szavazásokkal két óra előtt ért véget.

Az egyetemi monstre-küldöttség.

Az egyházak, a kereskedők és az iparosok a deputációban.

Megirtuk, hogy Debrecen város polgármesterének kezdeményezésére e hó második felében monstre-deputáció megy Zichy János gróf kultuszminiszterhez a harmadik egyetemnek Debrecenben való felállítására érdekében. E küldöttségben részt vesznek Magyarország keleti és északkeleti vármegyéi, törvényhatóságai, társadalmi és hivatalos testületei.

Kovács József polgármester felhívása nyomán már meg is indult a szervezkedés a küldöttségben való részvételre.

(A püspök az egyházakhoz.)

Igy elsősorban Baltazár Dezső dr. püspök intézett felhívást a tiszántúli egyházkerület és tanítói testületeihez, hogy szintén csatlakozzanak a küldöttséghez. Ez a felhívás a következő:

A tiszántúli ref. egyházkerület püspökétől. 5175—1911.

Az egyházmegyei nagytiszteletű és nagyszabású elnökségének, a felső és középiskolák nagytiszteletű és tekintetes igazgatóságának és az egyházmegyei ref. tanítóegyesületek tekintetes elnökségének.

Hajdúvármegye és Debrecen sz. kir. város a Debrecenben felállítandó egyetem érdekében egy monstre-küldöttséggel szándékozik Budapestre, a nagym. vallás- és közoktatásügyi miniszter ur elé járulni. Mivel tiszántúli egyházkerületünk az egyetem ügyével a legszorosabb vonatkozásban van, elnöktársam öméltóságával együtt nagyon óhajtandónak tartanánk, hogy kerületünk minél nagyobb számban volna képviselve a küldöttségben.

Felkérem azért, méltóztassék odahatni, hogy a küldöttségben a bölcs vezetése alatt álló egyházmegye, intézet, egyesületből minél számosabban vegyenek részt. E célból helyenvalónak tartanánk, ha a küldöttek utiköltsége lehetőleg a rendelkezésük alatt álló pénztárból térítetnek meg.

gedelmeskedtetek, én ledolgozom a két kezem érettetek és mi a hála? Ilyen leányok. A háztartáshoz nem tudnak, a port sem akarják törölni és keztyűt huznak a takarításhoz. Hát pedig grófnék nem lesztek! Ez a három... — és itt valami csunyat mondott — sohasem lesz a férjetek. Én kidobom őket, mit akarnak nálam? Mindenemet megesszik, mindenemet eltörlik...

Csillapítani akarták, de már nem lehetett.

— Hagyjatok! Rossz lányok vagytok. Nem kellett volna bejönnöm veletek a városba. Mi lesz ennek így a vége? A tisztek, no hisz ezek éppen az én leányaimat keresik. Kidobom őket.

Az nap éjjel nem aludt egyikük sem, sirtak az ágyukban, de nem mertek szólni egymáshoz, mert a szomszéd szobában az anyjuk ébren volt és vizes borogatással csillapította fejfájását.

Másnap beszélt a tisztekekkel. Szépen, okosan, ahogyan egy nagylányos anya tud csak. A tisztek megértették és nagyjában helyeselték is azt, amit mondott nekik.

Az egyik, a Béla, az kijelentette, hogy nem tágit, ő várta ezt a napot és nyilatkozni akar.

— De a pénz, a pénz édes fiam — sopánkodott az asszony.

— Ledobom az uniformist. Nekem maturám van, én a civil-kenyeret is meg tudom érdemelni.

Ez tehát el let volna intézve. A leány-

A tisztegek idejéről később fogunk teljesen pontos értesítést küldeni.

Teljes tisztelettel vagvok
Debrecen, 1911. október 12.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

(Az iparosok és a kereskedők.)

A polgármester fölhívására a kereskedelmi és iparkamara az iparos és kereskedő élet kiválóságait, a különféle ipari, kereskedelmi szervezetek vezetőit körlevélben szólította fel, hogy a debreceni egyetem érdekében, szervezendő nagyküldöttséghez szintén csatlakozzanak. A küldöttségben hivatalosan részt vesz a kamara is, amelynek felhívása a következő:

Tekintetes Cim!

Debrecen sz. kir. város közelnek látja az időpontot, amelyben illetékes döntés következik be a város régi, indokolt vágyának, a harmadik egyetem elhelyezésének érdekében.

E döntés közvetlen közelségében még egy végső s a város jelentőségéhez méltó lépést kíván tenni a maga érdekében azért, hogy egy számszerűleg is tartalmas küldöttséget küld a kormány elé, a város óhaját tolmácsolandó.

E küldöttségben nemcsak Debrecen város közönségének kiválasztottjai, hanem a Debrecennel rokonszenvező s kulturális vagy gazdasági szálak által hozzákötött széles vidék értelmisége is részt venne.

A város polgármesterének megkeresése alapján a kamara ezúton kéri fel tagjait, valamint a kamarai kerület ipari és kereskedelmi testületeinek elnökségeit, hogy amennyiben körülményeik engedik és amennyiben meggyőződésükkel nem ellenkeznek, szíveskedjenek a küldöttséghez csatlakozni, esetleg a maguk körének erre hivatott egyéneit a csatlakozásra felhívni s ebbeli készségükről a kamarát tájékoztatni.

A küldöttség e hó 20-ika táján menne Budapestre, a pontos nap felől hírlapi közlemények fognak értesítést nyújtani.

Debrecen, 1911. október hó 13.

A kerületi kereskedelmi és iparkamara nevében:

Szenikirályi Tivadár,
elnök.

Szavay Gyula,
titkár.

A monstre-küldöttség szervezésére különben más irányban megindultak a munkálatok s minden valószínűség szerint e hó 20-án már a küldöttség föl megy a fővárosba.

nek sem volt kifogása ellene, akkor már nem az uniformist látta a vőlegényében, hanem a kedves, nemesszívű férfit.

A másik két hadnagy azonban néma maradt. Sietve távoztak, a leányoktól nem is búcsúztak el. — Majd visszajövünk — mondták.

Másnap Fritz megszöktette a maga párját. Nem szóltak semmit, nem vittek magukkal semmit, a hadnagy pár sor írást küldött az ordonánccal a leánynak, délután találkoztak a pályaudvaron, aznap még Pesten voltak és éjjel egy hotelszobában négy otromba golyó szaladt a két fiatal testbe. Az ágyon fekütek csunyán összevérezve, de a kezüknél fogták egymást. A szállodás rohant le a mentők elé:

— Meghaltak mind a ketten, csak hamar el innen velük! Az istenért, uraim, kimélik a hotelem híret!

Ez a katasztrófa végleg megtörte a harmadik leányt, akinek a gavallérja a legőszintebben hagyta faképnél. Megesküdött, hogy soha nem megy férjhez és fél év múlva felesége lett egy ügyvédnek, aki egyik szemére hűdött volt, de tiz házából választott feleségével, hogy melyikben akar lakni.

Három leány, három hadnagy: három pár, ugyanannyi temperamentum és megannyi szív. Mindegyik boldog lett. Uniformis révén. Uniformis dacára.

Megfordítva nem lett volna jó. És tanulság sincs.

A miniszterelnök nyilatkozott a parlamenti béketárgyalásról

Tovább folynak a pourparlék.

Azt az általános, országos örömet és meglepedést, amelyet a parlamenti béketárgyalások híre keltett, némely oldalról rosszakaratúan pesszimiztikus híresztelésekkel akarják megzavarni. Egyenesen ugrotásszerű híresztelések ezek, amelyek azonban a tényekkel szemben elvesztik jelentőségüket. Különösen a mai nappal, amikor Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök nyilatkozata rámutat arra, hogy míg egyrészt a miniszterelnök és a munkapárt természetsszerűen híve a békének, addig másrészt a miniszterelnök nem tért el régi álláspontjáról, a nyugodt varakozásról.

A tárgyalásokat Berzeviczy Albert, akinek kezében a békeakció fonala van, folytatni fogja.

A mai eseményekről különben a következő jelentések számolnak be:

Hírek a tárgyalásokról.

Berzeviczy Albert házelnök ma felkereste Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnököt és előterjesztette tapasztalatait.

Politikai körökben arról is beszéltek, hogy ez előterjesztések negatív természetűek voltak.

Ellenzéki részen azt hangoztatják, hogy bajos a béketárgyalásokat jó eredményre vinni, mert Berzeviczynek nincs határozott és szabatos megbízatása a miniszterelnöktől még arra sem, hogy egyes feltételeket elfogadjon, vagy proponáljon. Ezt erősíti meg ezek magyarázata szerint a miniszterelnök nyilatkozata is.

Khuen-Héderváry a békéről.

Egy fővárosi esti lap munkatársa ma felkereste Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnököt és kérdést intézett hozzá, hogy a békeakció tekintetében mi az álláspontja. A miniszterelnök a következő kijelentést tette:

— Álláspontom a nyugodt várakozásé.

Teljesen intencióm szerint történt, hogy a Ház elnöke és a munkapárt más kiváló tagjai az ellenzék kezdeményezésére oly tárgyalásokat folytattak és folytatnak, amelyeknek célja a normális parlamenti rend helyreállítása, mert mindnyájan úgy véljük, hogy semmit sem szabad elmulasztani, ami az ország zavartalan nyugalalmát biztosíthatná. Köztudomásu, hogy ez volt elvi álláspontom a véderőjavaslatok egész tárgyalása alatt és csak természetes, hogy ezen elvi álláspontom most sem változott. Amint hogy természetes az is, hogy más elvi álláspontjaim szintoly kevéssé változtak meg.

A miniszterelnök nyilatkozatából tehát csak a rosszakarat olvashatja ki, hogy a béketárgyalásoknál jó eredményre nincs kilátás.

Tovább folynak a tárgyalások.

Berzeviczy Albert ma hosszasan tárgyalt Zichy gróffal és Rakovszky Istvánnal. Tárgyalások folytak még Apponyi Albert gróf, Kossuth Ferenc és Polónyi Géza között. Majd tárgyalások folytak Károlyiakkal és Lukács Lászlóval is.

A házelnök különben az eddigi tárgyalásokkal misszióját még nem fejezte be s a tárgyalásokat tovább folytatja.

A Ká
ban forga
zat is jel
Egyik Ti

— E
rolyi Mih
tes tudtá
részt, an
módot ké
tak belee
terelnök

Káro
vetkező:

— N
blokk ala
lünk cél
való szer
az, hogy
kezelte.
lyemről
ben tünt
gyok, m
nem.

A Na

A M
18-iki sz
jelent v
pesti es
föltött, a
vétsége
lás irán
deklódé
retes —
a közve
portázs

A f
vényiszé
Antal dr
váltott
Az eskü
felolvas
így han

...
szület
azért
szár
nép?
a sziv
ság a
magy
lenni,
jobban
magy
sirásn

Ige
éves
jelen
beli t
jelen
földö

...
annak
van?
ő kir
téber
egy
nép

Ez
sor. Ká
érzi ma

—
sérteni
koro
zas sze
volt id
ben ne
ami m

A
lom, a
bánt

—
inkrim
boliku
magya

Nyilatkozatok egy értekezletről.

A Károlyi-féle értekezlettel kapcsolatban forgalomba jött hírekre ma két nyilatkozat is jelent meg a Budapesti Tudósítóban. Egyik Tisza István gróftól.

— Én — így szól a nyilatkozat — Károlyi Mihály grófnál a miniszterelnök előzetes tudtával magánbeszélgetésben vettem részt, amelynek célja volt a kibontakozásra módot keresni. Az eszmecsere után a jelen voltak beleegyezésével tájékoztattam a miniszterelnököt és Berzeviczy Albertet is.

Károlyi Mihály gróf nyilatkozata a következő:

— Nem igaz, hogy egy konzervatív blokk alakítása lett volna a mi összefüggésünk célja, vagy pedig a választójog ellen való szervezkedés, aminek bizonyítéka éppen az, hogy Justh Gyulát is meghívtuk az értekezletre. Nem értem, hogy ha az én szemlélyemről van szó, mindig konzervatív színt tüntetnek fel. Azért, mert mágnás vagyok, még nem muszáj konzervatívnak lennem.

A Nap királysértési pöre.

Kalmár Antal fölmentették.

A Nap című fővárosi estilap augusztus 18-iki számában Véres emlékek címmel megjelent vezércikkért ma ült törvényt a budapesti esküdttörvényszék Kalmár Antal hírlapíró fölött, aki ellen a kir. ügyészség királysértés vétsége miatt emelt vádat. A mai főtárgyalás iránt nem nyilvánult meg különösebb érdeklődés, annak dacára, hogy — mint ismeretes — az inkriminált cikk megjelenése volt a közvetlen oka az említett bulvárlap kolportársjoga megvonásának.

A főtárgyaláson Balogh György törvényszéki elnök elnökölt, a vádat Hodászy Antal dr. kir. főügyész helyettes képviselte, a vádlott védelmét Györfly Gyula dr. látta el. Az esküdtszék megalakítása után az elnök felolvasta a cikk inkriminált részét, amely így hangzik:

... Hogy ti beálltok a császár 81 éves születésnapján a gratulációs közé: ezt ti azért teszitek, mert a ti hatalmatok a császár szuronyerdején alapszik, de beáll-e a nép? Ünnepel-e Magyarország? Legkivált a szívében? Elhangzik-e egy őszinte imádság a császárért, legkivált az imádságos magyar nép ajkáról? Ti tudtok képmutatók lenni, de a nép nem tud, a mikor ti legjobban farizeuskodtok a császár körül: a magyar népnek akkor van legtöbb oka a sírásra.

Igen, akkor van legtöbb oka sírni, a 81 éves multbeli tettei és a 81 éves császár jelenbeli cselekedetei miatt. Ezek a multbeli tettek letarolták a nemzet virágát, a jelenbeli tettek pedig szegényé, koldussá, földönfutóvá tették a magyar népet.

... Miért örüljön tehát a magyar nép annak, hogy ilyen hosszú életű császára van? Miért örüljön, mikor tudja, hogy az ő kinszenvedése, állapota a császár életében már meg nem változik. Ha ki kell egy világ ellenére is mondani: a magyar nép nem örül, ha hálálkodik.

Ezután a vádlott kihallgatására került a sor. Kalmár Antal kijelentete, hogy nem érzi magát bűnösnek, majd így védekezik:

— Nekem eszemben sem volt a királyt sérteni, mert az, akinek a fejét Szent István koronája érinti, szent én előttem is. A lázas szerkesztőségi munkában azonban nem volt időm újból átnézni munkámat, amelyben nem tudatosan, nem szándékosan írtam, ami megjelent.

Az elnök: Nem érezte, hogy az alkalom, amelyre ez a cikk íródott, különösen bántó?

— A király személyéről nincs szó az inkriminált cikkben. Ez inkább egy szimbolikus jajkiáltása a gazdaságilag elnyomott magyar népnek!

— Meg nem engedett dolognak tartom, az 1848:III. t.-c. alapján, a királyt így megvádolni és felelősségre vonni!

— Elismerem, hogy e törvényeink a minisztereket teszi felelőssé.

— Rendes cikkírója ön a Nap-nak?

— Igen, állandó munkatársa vagyok, rendes fizetéssel.

A cikknek egész terjedelemben való felolvasása után a bizonyítási eljárás véget ért, majd megállapították az esküdtekhez intézett kérdést: „Bűnös-e Kalmár Antal abban, hogy A Nap című napilap Véres emlékek című cikkének a vádiratban megjelölt szavakkal a király ellen sértést követett el? Igen vagy nem?”

A perbeszéd és az elnöki kioktatás után az esküdtek visszavonultak s félóra múlva meghozták a verdiktjüket, mely nem bűnösnek nyilvánította a vádlottat. A törvényszék e verdikt alapján fölmentette Kalmár Antalt a királysértés vádjáról.

A hősök.

Kalmár Antal dr.-t, aki a „Nap” című boulevard-lapba a király születése napján egy olyan cikket írt, melyért a királyi ügyészség szükségesnek találta felségsértés címén pört indítani, az esküdttörvényszék fölmentette. Ezzel ellenzéki fokmérő szerint „hőssé” avanzsált. Ha elítélték volna, ma „mártír” lenne, így csak a hősi címet és jeleget érdemelte ki.

Csodálatosak ezek az ellenzéki urak és sajtóurak! Emlékezzünk csak vissza a nagy lázat vert és erupcióval teljes nemzeti elmentállás idejére, mikor minden jótorku fia ennek a hazának reggelire, ebédre, vacsorára összeszidta a királyt, leszedte trónjáról az uralkodói jelvényeket s aki a maga észjárásának kerekét is alig hogy igazgatni tudta, kiverte kezéből a fejedelmi jogart. Mert ez volt a legbiztosabb út, amely a képviselőség felé vezetett. Hatalmas hősök, nagylegények voltak ezek az urfiak.

Mikor aztán a boldogtalan emlékezetű koalíció a maga bealkuvásával átvette az élők és holtak feletti uralmat s hódolattal járult a trón zsámolya elé, a sok felségsértő egyszerű nyájas báránnyá változott s míg előbb hangos ordítással akarta imitálni az orosz lánt, most hízogó ölebbé zsugorodott össze, aki kész az életét, vérért áldozni és esze ágában sem volt megsérteni az ország felkent uralkodóját. Ha volt is ellene valami kifogása, az csak azért volt, mert a király egyszemélyben a — császár is. S a hősökből alázatos folyamodók lettek, akik térden csuszva járultak Bécsbe, melyet még a földrajzból is eltörölni akartak — pertörlésért.

Ma is ilyen odisszeáda játszódott le a budapesti esküdttörvényszék előtt. Egy hangos tollu, oroszlaniszivü bajvivója az ellenzéki rakoncátlanoknak állt elé, hogy feleljen az igazságszolgáltatásnak, miért emelte öklét a király szent és sérthetetlen személye felé? És a hős, aki az utca közönsége előtt talpig harcossá várt, kemény tekintettel bepáncélozva hetvenkedett, hogy így meg úgy ki meri mondani az igazságot, most ennek a sokat hivatkozott igazságnak odaforítja a hátát, hogy annál meghatóbban tudjon hét rétt görnyedni és elrebegni:

— Nem, én a király személyét meg nem bántottam s ami rosszat és büntetendőt mondtam is, azt sem az uralkodóra, de a császárra értettem. És pedig nem is személyi, de — közjogi értelemben!

Ezek azok a bizonyos — hősök. A hogy odaát a tuloldalón őket elkeresztelik!...

Érettségi bizonyítvánnyal a rendőrség börtönéig.

Az éhség készítette a lopásra.

Borzongató, borongós, hüvös őszön, mikor a szél rázza a hervadt leveleket a fáról, előkerülnek a sifonokból az elraktározott meleg ruhaneműk s a kiskabátok felé selymes felöltők, bársonyos, prémes bundák simulnak. A jómódúak szobáiban vígan lóg a tűz s a kényelem és a melegség bevonzza az utcáról a járó-kelő emberiséget.

De akinek az otthona szegénységgel, nyomorral van kikövezve, a feleség és a gyermek várja az életadó kenyeret s a családfő gondokkal, szorongással telve, nem tudja, vajjon honnan is kerül ki a karaj, — érzi a poklát a szenvedéseknek, nyomását a kinokinjának, mely ezt az életet számára Golgothává teszi. Az éhség olyan lakója az emberi szervezetnek, mely ledönti a legoszloposabb jellemeket is s amikor a nélkülözés már minden módot elvesz a máról-holnapra való megélésre, bizony felszabadulnak az állati ösztönök a legpallérozottabb lelkű egyénből s a ragadozó, marialóc vágyak lesznek urrá és onnan elégitik ki a gyomor óhaját, ahonnan érik. Nem csak az alkalom, de elsősorban az éhség és a nyomor szüli a tolvajokat. A társadalomnak a tulajdonjog védelmére nemcsak rendőrséget és katonaságot, de *ingyenes menhelyeket* és étkezőhelyiségeket is kellene szerveznie. A sok jótékonyági egyület be kellene csukni, hogy megnyillasson az állami adóval fentartott *népmenhely*, mely befogadja a nagyobb városokba verődő munkaképes, dolgozni akarók munkanélküli csoportját. Itt pedig nemcsak tiszta lakást és tisztaság állást kapna az illető, de oly munkát is, melynek gyümölcseként az étellel tovább küzdeni és a jövőben a társadalomban építeni is tudhatna. Ez lenne a börtönök alkonya!

Mindezeket pedig azért mondtam itt el, mert ma egy képzett, becsületes, tisztességes emberrel találkoztam a rendőrség bünyügyi osztályán, aki lopott bár, mégis *becsületesebbnek kell* tartanom, mint sok embert, aki kártyán, börtönben és más szerencsevadászaton építette fel a jövőjét.

Bicikli-tolvajok.

Pár nap előtt a városban tömegesen tűntek el a kerékpárok. A rendőrség a legerélyesebben fogott a nyomozáshoz s talán a szerencsés véletlen is kedvezett, mert *Szőcs* rendőrbiztos *Grünvald* Bernát őcskásnál egy zálogcédulára bukkant, mely az egyik bicikliről szólt s amelyet ez egy ismeretlen pincérforma embertől vett. Ezen a nyomon indult meg a vizsgálat, mely csakhamar eredménynyel is járt s a rendőrség letartóztatta *Tóth* István kávéházi hetest, aki beismerte, hogy a cédulát ő adta el, de azt állítja, hogy a bicikliről semmit sem tud, miután a cédulát *Kovács* János pincértársától kapta. Elmondta, azt is, hogy Kovácssal a *Turai*-féle elhelyező intézetben ismerkedett meg, ajánlotta; lakjanak együtt, melyet ez el is fogadott s a Varga-utca 42. szám alatt laknak *Gáspár* Juliámnál. Itt meg is találták.

Hortobágyi Ernő rendőrfogalmazó azonnal kihallgatta és a megtévedt ember megrendítő époszát mondta tollba a maga nyomorúságos életküzdelének.

Minden poklokon át.

— Loptam. Nem tagadom. Éhes voltam és nem volt, amiből kenyérre teltet volna. A

téli kabátom Budapesten zálogban, óraláncomról még a zálogcédulát is eladtam. Elmentem volna háziszolgának, csak a betevő falatot meg tudjam keresni. Nem kaptam ilyen állást sem.

— Ön ellen följelentés érkezett, hogy Kósa Ferenc, Bakó Ferenc és Hatvani István kárára három darab, mintegy 400 korona értékű biciklit lopott el s azokat részint elzalogosította, részben eladta.

— Az éhség által elcsigázva, lázas fővel ültem a kollégium előtti kertben, amikor odajött hozzám Tóth István, akivel Turainál ismerkedtem meg. Azt kérdezte, mit csinálók Debrecenben? Mondtam, hely nélkül vagyok, mert szegyeltem, hogy

Érettségi bizonyítvánnyal munka nélkül

vagyok.

— Tudja mit barátom, — ajánlotta — úgy sem kapunk itt munkát, hát ha éhesek vagyunk lopjunk. Ajánlatot tett, hogy én mint intelligens ember, menjek be az ő általa megjelölendő házakba s amit ott találok, lopjam el. Ő majd értékesíteni fogja. Sokáig haboztam, de az éhség oly annyira kinzott, hogy szinte láz fogott el s ily állapotban végre is ráálltam a biztatásra.

Aztán elmondja, hogy nem is Kovács Jánosnak hívják, álnevet használt, mert nem akarta, hogy kilétét ismerjék, miután uri ember létére már szolgai minőségben is el akart szegődni. Érettségi bizonyítványa van, tisztjelölt, nős, egy előkező felsőmagyarországi család leányát vette feleségül, akit még diák korában megszerzett. 30 éves.

— Hol volt ezelőtt állásban?

— Utoljára Csermőn működtem, mint könyvelő egy malomnál. Innen azért jöttem el, mert oly megerőltető munkára fogtak, melyet csekély fizetésemért elvégezni képtelen voltam. Már reggel öt óraker munkába kellett volna állnom. Elhatároztam, hogy sorsomon javítok és nagyobb városokban próbálok szerencsét. Feleségemet kis gyermekemmel hazaküldtem szüleihez, magam Budapestre utaztam. Itt egyik mostoha testvéremmel szálltam meg s Szőke Gyula dr. budapesti ügyvéd, iskolatársam is segítézet, mikor hozzáfordultam. De állást csak nem tudtam kapni. Zálogba csaptam a téli kabátomat, sőt a ruháimat is. Végre Nagykárolyban ideiglenesen irodaszolgának fogadtak fel. Innen szeptember elején jöttem el s többfelé, közöttük Nagysomkúton is próbáltam szerencsét, hiába. Így jöttem Debrecenbe október 3-án és Turai helyszerzőhöz folyamodtam, hogy részemre bármilyen foglalkozást kerítsen.

Az első lopást

6—7-én követtem el. A Simonffy-utca 1. sz. alatti házban, a lépcsők mellett állott egy kekérpár, melyet kiveztem és hazavittem Varga-utcai lakásunkra. Itt Tóth átvette és megbeszélésiink szerint az Arany János-utcai zálogházba vitte, ahol 20 koronát vett fel rá. A zálogcédulát később 1 koronáért eladtuk.

A következő héten a Piac-utca 9. szám alól az emeletről egy másik, tegnapelőtt a 46. sz. udvarról egy harmadik gépet emeltem el. Előbbit 20 koronára tettük a zálogba, az utóbbinak a gummija azonban rossz volt, a zálogházban elutasítottak bennünket s ezt az itteni szolga vette meg.

A pénzt közösen költöttük el büntársammal.

Gyapju szövetek legujabb kivitelben
Gyapju szövetek legnagyobb választékban
Gyapju szövetek legolcsóbban

Szigoru szabott
árak mellett
szerezhetjük be

WEISZ ADOLF
posztókereshedőnél, Debreczen, Kossuth-u. 1.
(Első takarékpénztár palotájában.)

Többször elfullad a zokogásban s mikor Hortobágyi Ernő kihirdeti előtte a letartóztatásáról szóló végzést, összeomlik és görcsös zokogásba fullad:

— Bűnös vagyok, megnyugszom.

... A hiéna, a puszták mélyén hullákkal táplálkozik, élő embert vagy állatot meg nem támad, csak ha — éhes! ... Ez az ál-Kovács pedig ember és éhezett és téli kabátja sem volt ... Evett és kiváltotta a téli kabátját ...

Gyulai Zsiga.

Felebbezéssel fenyegetik a vízvezetéki határozatot.

Kilátástalan kerékkötés.

Általános meglepődést váltott ki mindenki Debrecen város tanácsának ama javaslata, amelyhez egyhanguan járult hozzá tegnap Debrecen város közgyűlése a vízvezetéki munkálatoknak kiadása tárgyában. És most alig huszonnégy óra múlva már az a fenyegető hír hallatszik, hogy a ki nem elégitett érdekkörök részéről felebbezéssel akarják megtámadni ezt a határozatot.

A tanács azt a javaslatot terjesztette e közgyűlés elé, hogy a munkálatokat öt csoportban a versenytárgyalás legjobb eredménye szerint adják ki. Együttal pedig adjon a közgyűlés felhatalmazást a tanácsnak, hogy amennyiben Knuth Károly, aki a munkáktól való visszalépését már több ízben be is jelentette, három nap alatt a szerződés megkötésére nem jelentkeznék, a szerződést a Világítási és Vízmű részvénytársasággal kösse meg. Javasolta végül a tanács, hogy ez a határozat pedig csak birtokon kívül legyen felebbezhető.

Ezért a javaslatért, amelynek korrektebb és okosabb javaslatot nem is terjeszthetett volna elő, föltétlenül teljes elismerés illeti meg a tanácsot, amely e javaslatban előrelátó okossággal minden tekintetben, de különösen az ügy rendkívüli sürgősségét vette figyelembe.

Az ügy, a vízvezeték ügye pedig nagyon sürgős. De sürgőssé tette e határozatot még egy körülmény is és ez az, hogy a Világítási és Vízmű részvénytársaság ajánlata, amelyet a szakértők reálisnak és kedvezőnek mondtak, azt a kijelentést is tartalmazza, hogy amennyiben a szerződést még e hó végén aláírhatják és annak jogerősségét azonnal biztosítják, garantálja, hogy a vízvezetékét 1912. őszén készen átadja a városnak.

Ezt azonban a tanács csak úgy tudja biztosítani, ha a leggyorsabb eljárást követi, vagyis a felebbezésekre való tekintet nélkül köti meg a szerződést.

Ezt az eljárást nem is kötheti meg most már az esetleges felebbezés sem, amelynek céltalan volta kétségtelen. Igazán még kerékkötésnek sem lehet mondani a felebbezést, mert hiszen a határozat végrehajthatóságán mit sem változtat.

Mindenesetre megdöbbentő azonban, hogy Debrecen ilyen vitális érdekű ügyében, amely teljes egyöntetűséggel a legkorrektebbül nyert elintézését úgy a tanács, mint a közgyűlés részéről, akadnak ki nem elégitett érdekkörök, amelyeknél megfogamzik a fe-

lebbezés gondolata. — Valószínű azonban, hogy ezeknél is meggondolás tárgyává lesz még, hogy a város érdekei ellen ezt a me-
rényletet elkövessék-e.

Színház és művészet.

A színház műsora:

SZOMBAT: Az ezred apja, énekes bohózat. (C. bérlet.)

VASÁRNAP: Délután Iglói diákok, daltjáték. Este Ártatlan Zsuzsi, operett. Bemutató előadás. (Kis bérlet.)

HÉTFŐ: Ártatlan Zsuzsi, operett. (A. bérlet.)

KEDD: Ártatlan Zsuzsi, operett. (Béletszünet)

SZERDA: Ártatlan Zsuzsi, operett. (B. bérlet.)

CSÜTÖRTÖK: Ártatlan Zsuzsi, operett. (C. bérlet.)

PÉNTEK: Bilincsek, dráma. Bemutató előadás. (A. bérlet.)

SZOMBAT: Bilincsek, dráma. (B. bérlet.)

VASÁRNAP: Délután Babuska, operett. Este Milliók, énekes bohózat. Bemutató előadás. (Kis bérlet.)

Az ártatlan Zsuzsi bemutatója. A színházi főszezon kezdetével az igazgatóság utnak bocsátja az első kassza-darabot. Vasárnap este kerül bemutatásra az Ártatlan Zsuzsi a fővárosban állandóan műsoron van s pompás muzsikája és librettója révén, az eddigi vidéki bemutatók is nagy sikert arattak. A debreceni színházban öt estére terjedő sorozatos előadással kezdi meg az Ártatlan Zsuzsi diadalutját. A vasárnapi bemutató, kisbérletben, hétfőn A. bérletben, kedden béletszünetben, szerdán B. bérletben, csütörtökön C. bérletben. Az igazgatóság felhívja a figyelmet különösen a keddi béletszünetes előadásra, amikor a bérlők által lefoglalt páholyok és elsőrendű támlásszékek is árusítatnak a színházi pénztárban. A vidékről jövő jegyvendéleseknek kéri az igazgatóság az előadások pontos megjelölését. Felhívja egyszermind a bérlők figyelmét a béletnapoknak a béletszünetes előadással való változására. Az Ártatlan Zsuzsi szereplői lázas ambícióval és nagy lelkesedéssel készülnek a vasárnapi bemutatóra. A próbák annyira előre haladtak, hogy a szombaton tartandó házi főpróbán már teljes díszletezéssel kerül a színpadra. Különös érdeklődésre számíthat a második felvonás díszlete, a Moulin Rouge, amely méltó keretű fog szolgálni a darab legszebb táncszámainak.

„Bonbonniere“. Még csak szombaton és vasárnap látható a nagyszerű megnyitó műsor, hétfőn már az új tagok, attrakciók és az új műsor bemutatkozása lesz. Az igazgatóság engedve a több oldalról történt kérésnek, a helyárakat 3, 2 és 1 koronában állapította meg, ezzel alkalmat nyújt mindenkinek a kiváló műsor többszöri megtekintésére. Az a nagy siker, ami dr. Stephány Nándorné és Czobor Ernő fellépteit kíséri, arra indította az igazgatóságot, hogy e pár művészt egész október hónapra leszerződtesse. 16-ától az ő műsoruk is teljesen új lesz. — A Bonbonniere teljes műsora dr. Stephány és Czobor Ernő felléptével vasárnap délután 4 órakor mérsékelt helyárakkal is színrekerül. Ez előadásra jegyek: páholy 2 korona, elsőrendű ülőhely 1 korona, másodrendű ülőhely 60 fillérért válthatók Antalfynál és a pénztárnál.

Rón
jegyzék
sa és bi
zék azz
leten ne
születt
ciót.

Kor
miniszte
17 mont
határon,
montene
s mindk
tak. A t
és hárm
pedig 12
ben 18 z
ték oda
zászlóal
patszáll
kalmaz
tották, te

Kon
olaszelle
gyűlölet
egyesüle
gyűlölet
egyesüle
az otton

Péte
orosz na
az orosz
zása mia
a nagyké
ta át a t

— A
1856-ik é
deklaráci
azon a n
bonarako
alatt a F
vagy más
nem fogl
csak nem
los közeg
szállitma
ra való n
jogai meg
óvja a tő
ségtől, an

Az or
8-án a kü
hogy eddi
Azóta az
szállító g
Bosporust
délyt. Ez
az orosz
dály nélkü
son való
ragaszkod
kielégítő v

Debre

Pi

A báboru eseményei.

Tripolis az olaszoké.

Róma, október 13. A kormány hivatalos jegyzéket adott ki, hogy Tripolis megszállása és birtokbavétele befejezett dolog. A jegyzék azzal végződik, hogy a megszállott területen nem kell vérontástól félni, mert a bennszülött lakosság jószemmel nézi az okkupációt.

Konstantinápoly, október 13. A belügyminiszter táviratot kapott azzal a hírrel, hogy 17 montenegrói katona át akart lépni a török határon, mire a török határőrség tüzelt. — A montenegróiak életre-halálra védték magukat s mindkét részen halottak és sebesültek voltak. A török határőrök közül ketten elestek és hárman megsebesültek, a montenegróiak pedig 12 embert vesztek. A janinai vilajetben 18 zászlóalj volt összesen s most küldték oda a legutóbb mozgósított redifeket. Két zászlóalj katonaság ment Elaszónába. A csapatszállítás nehézkes, mert az olasz vasuti alkalmazottakat és mozdonyvezetőket elbocsátották, tehát személyzethiány van.

Az olaszellenes bojkott.

Konstantinápoly, október 13. A legélesebb olaszellenes bojkott és az ifjuságnak olaszgyűlöltre való nevelése céljából tegnap itt egyesület alakult, melynek címe: *Egyesület a gyűlölet terjesztésére az olaszok ellen.* Az egyesület felhívást tesz közzé a Taninban és az ottománokat csatlakozásra hívja fel.

Konfliktus Oroszországgal.

Pétervár, október 13. A konstantinápolyi orosz nagykövet felelősségre vonta a portát az orosz gabona szállításának megakadályozása miatt. A porta kiterő választ adott, mire a nagykövet a következő írásbeli utasítást adta át a török kormánynak:

— A császári kormány hivatkozván az 1856-ik évi párisi deklarációra és a londoni deklaráció 24. és 33. cikkére, kijelenti, hogy azon a nézetet van, hogy azok az orosz gabonarakományok, melyek semleges zászló alatt a Fekete-tengeri orosz kikötőkből olasz vagy más kikötőkbe vannak rendelve, se le nem foglalhatók, sem el nem kobozhatók, ha csak nem Olaszország hadereje vagy hivatalos közegei számára vannak rendelve. Az ilyen szállítmányok lefoglalására, vagy elkobzására való minden kísérletet az orosz kormány jogai megsértésének fogja tekinteni és ezért óvja a török kormányt attól a súlyos felelősségtől, amelyet magára vállalna.

Az orosz nagykövet, aki e jegyzéket e hó 8-án a külügyminiszteriumba átadta, közli, hogy eddig hivatalos válasz nem érkezett. — Azóta azonban a Ritra nevű orosz gabonát szállító görög gőzös, mely közben elérte a Bosporust, megkapta a szabad átmeneti engedélyt. Ez a körülmény remélni engedi, hogy az orosz gabonát szállító többi hajó is akadály nélkül megkapja az engedélyt a Bosporuson való áthaladásra. A nagykövet azonban ragaszkodik ahhoz, hogy a porta hivatalosan kielégítő választ adjon.

Terjed a délvidéki kolera.

Szeged veszedelme.

A délvidékről riasztó hírek érkeznek. Szegeden és Torontál vármegyében több kolera megbetegedés történt és a kolerának már több halottja is van. A kolera eddig a Tisza mellett fekvő területeken mutatkozott s így az a vélemény, hogy a Tisza fertőzött.

Szegeden az ujszegedi kendergyárban lépett fel a kolera, amelynek első áldozata Bódi Péter szőregi munkás volt. Bódi Péter csütörtökön lett rosszul, miután betegségét gyanusnak találták, azonnal elkülönítették. A munkás tegnap meghalt és a megejtett vizsgálat során beigazolást nyert, hogy Bódi Péter ázsiai kolerában halt meg.

A hatóságok minden lehető óvintézkedéseket megtettek, ennek dacára a mai jelentések szerint újabb két koleragyanus megbetegedés történt. Koleragyanus körülmények között esett össze Dóczi József éjjeli őr és Komlós Jánosné, aki egy szobafestő felesége. Dócziról azt hiszik az orvosok, hogy heveny bélhurutban szenved, a másik beteg azonban csakugyan koleragyanusnak tekinthető. A környező falvakban, tanyákon szintén több koleras megbetegedés történt.

Szegeden azért is nagyon félnek a kolera terjedésétől, mert a főkapitány rendelkezéseit a lakosság nem tartja meg s bár a Tisza vizének használatát a főkapitány tiltotta s a vizet még az utcalocsolásra sem használják, a közönség tüntetően merítget a Tisza vizéből. Tegnap óta lovasrendőrök állanak a Tisza mentén.

Erősebb és fenyegetőbb a koleraveszély Torontálban. Így Törökbecséről táviratozzák, hogy tegnap egy újabb súlyos megbetegedés történt. Becskei Panna 39 éves napszámosnő betegedett meg és csakhamar meg is halt. Törökbecsén e hó kilencedikéig 17 megbetegedés történt, és pedig: három férfi, hét nő és hét gyermek. Valamennyi a munkásosztályból. A betegek közül meghalt két férfi, két nő, négy gyermek s jelenleg ápolás alatt van: egy férfi, öt nő, három gyermek, vagyis összesen kilenc beteg.

Boodráról táviratozzák: Nagy Sebestyén 32 éves napszámosnő betegedett meg koleragyanus tünetek között. Kumánon Dobrev Ráda 51 éves földmives kapta meg a kolera-t és meg is halt. Mindenütt a legmesszebbmenő óvintézkedéseket tették meg a járvány terjedése ellen.

Politikai revolver a debreczeni egyetem ellen.

Gerliczy báró pártütése.

A városok versengésébe, amellyel a harmadik egyetemért küzdenek, eddig szokatlan s meglepő hang vegyült bele. Gerliczy Ferenc báró Szeged város képviselője chrilüröadktbvtép zolegaát snrdluu cmfwvc ugyanis politikai erőszakkal akar befolyást gyakorolni a döntés kérdésébe. A durván

erőszakos módot pedig, amellyel Szeged követe beleszólt az egyetem kérdésébe a következő:

Gerliczy Ferenc báró tegnap egy újság-író előtt kinyilatkoztatta a következőket:

— Ha a harmadik egyetem ügyét a munkapártban pártkérdéssé teszik s Szegedet mellőzik, ha Szeged aspirációi nem érvényesülnek, kilépek a munkapártból és lemondok a mandátumról.

Ezzel a nyilatkozattal kapcsolatban azután megjelentek a további „jól értesült forrásból” eredő hírek is. Hogy ugyanis Gerliczy mellett még tíz képviselő áll, akik Szeged mellőzése esetén kilépnék a munkapártból. Valóságos briganti módszer ez. Előugrani a rejtékből és fegyvert szegezni a gyantlanul haladó mellének.

Egy esti újság már azt is közli, hogy a kormány most függőben hagyja a harmadik egyetem kérdését s később dönt a fölött, hogy a vetélkedő városok közül melyiké legyen a harmadik egyetem.

Ezzel szemben illetékes helyről nyert értesülésünk az, hogy a döntés a harmadik egyetem ügyében Debrecen javára már meg van. Tóth Lajos miniszteri tanácsos, aki a harmadik egyetem ügyében folytatott tárgyalásokban elejétől végig részt vett, kijelentette, hogy ezt a döntést a legrövidebb időn belül nyilvánosságra is hozzák. Ennek a rövid időnek határnapja pedig minden valószínűség szerint a debreceni mnostre-deputáció tisztelgésekor jár le. Erről pedig tudjuk, hogy e hó 20-án alig terjed túl.

A délvidéki képviselők közül pedig azok, akik annyira exponáltak magukat Szegedért, nem fognak kilépni a munkapártból, amely ezzel szemben megadja nekik azt az engedélyt, hogy amikor a harmadik egyetemről szóló törvényjavaslat a képviselőházban szavazásra kerül, tartózkodjanak a szavazástól.

A kormányhoz közel álló Budapesti Napló is foglalkozik Gerliczy báró nyilatkozatával s arról azt írja, hogy egyenesen lehetetlen így kezelni országos ügyeket s döntés előtt ilyen kijelentéseket tenni. Épp olyan lehetetlen állásfoglalás, mintha Bakonyi Samu azt mondaná, hogy ha nem Debrecen kapja meg az egyetemet, belép a munkapártba.

HIREK.

— A görög katolikus templomban az istentiszteletet vasárnap, Boldogasszony védelme ünnepén fél 7 órakor reggeli istentiszteletet, délelőtt 9 órakor szent mise, délután 3 órakor vecsernye, 4 órakor rózsafüzér ájtatosság.

— Középiskolai tanárok közgyűlése. A debreceni és vidéki középiskolák tanárait egyesítő debreceni tanári kör ez évi alakuló közgyűlését szombaton délután 4 órakor tartja meg a kollégium kistanácstermében. Tárgyai: 1. Tisztújítás. 2. Molnár István dr. böszörményi tanár felolvasása az orosz közoktatásról. 3. Esetleges indítványok. A gyűlésre a kör tagjait ez uton is meghívja az elnökség.

— A Vilmos-huszártisztek ezredversenye. A cs. és kir. II. Vilmos német császár és porosz király nevét viselő 7-ik huszárezred tisztikara folyó évi október hó 29-én a debreceni versenypályán ezredversenyt rendez. A verseny, amelynek programját legközelebb bocsájtják ki, délután 1 órakor kezdődik.

Debreczen-Belvárosi Takarékpénztár **Hitelt nyújt**
minden elfogadható formában
Részvénytársaság
Piacz-utca 41. sz. **Betétet 5%-kal kamatoztat.**

— Vádak egyműszaki tanácsos ellen. — Székesfehérvárról táviratozzák: Még július hóban nagy meglepetést okozott a város közigazgatási ülésén a kereskedelmi miniszter leirata, amelyben az államépítészeti hivatal főnökét, Vajda Géza műszaki tanácsost hirtelen elmozdította állásából és elrendelte ellene a fegyelmet megelőző vizsgálatot. A leirat szokatlanul rideg hangja és az az intézkedés, hogy Vajda a vizsgálat ideje alatt a város területét nem hagyhatja el, hanem állandóan rendelkezésére kell állnia a vizsgáló bizottságnak, rendkívül nagy szabálytalanságot gyanúsított a magasrangú hivatalnokkal szemben. A leirat azt mondta, hogy a fegyelmet a közúti kerületi felügyelő részéről június 15-én érkezett jelentés és Vajda hivatali működése ellen fölmerült panaszok miatt kellett elfrendelni. A sok mindenre kiterjedő vizsgálatot, melynek folyamán nagyon sok tanút kihallgatnak, most fejezte be Szűts Jenő alispán és Kenessey Gyula főügyész. A vizsgálat által kiderített adatok alapján tegnap azt a meglepő előterjesztést tették a bizottságnak, hogy a Vajda-ügy iratait további eljárás végett tegyék át a kir. ügyésznek. Miután a bizottság minden megjegyzés nélkül magáévá tette az előterjesztést, most az egész város izgatottan várja, mil esz a vége ennek a közhivatali botránynak.

— Versenyárgyalás a Szikszay-ház építésére. Megirtuk, hogy a tanács még a miniszteri döntés előtt versenyárgyalást hirdetett a Szikszay-ház építési munkáira. E versenyárgyalást e hó 17-én tartják meg Vargha Elemér dr. tanácsnok elnöke alatt, amikor felbontják a beérkezett ajánlatokat.

— Debreceni Magyarság. Bátran állandó rovatot lehetne ezen a címen nyitni. Lépten-nyomon megüti az ember szemét egy-egy tösgyökeres — magyartalanság. Itt egy példa. Ma este zeneestély Magyar Imre és fia zenekara által. Kell ennél fület séröth magyartalanság? Gondolom, jobb volna: Ma este zeneestélyt tart, (vagy ad) Magyar Imre és fia zenekara, — vagy Ma este itt Magyar Imre és fia zenekara játszik. — Természetes dolog, nyelvész uramék dolga volna ezt a minden utcasarkon diszlő magyartalanságot kiküszöbölni, — nem magamfajta laikusnak. — Nagyobb baj ez, mint a Messenger boy. Ez utóbbi idegen nyelven van fölírva, — előbbi magyarul, rosszul. A kaszinóban pár évvel ezelőtt a nagyevű nyelv és történettudós, Széll Farkas, egy izben a szolgát „csuhadárnak“ szólította meg tréfásan, — nekünk pedig megmagyarázta, hogy régen a magyar családoknál az ide-oda küldözgetett szolgát, inast csuhadárnak hívták. Fiat applicatio. (sza.)

— Cukrászok gyűlése. Emelkedik a cukrászsütemények ára is, tekintettel a folyton emelkedő nyersanyagok árára. Gyűlést tartottak a helybeli cukrászok, melyen elhatározták, hogy a sütemények árát fölemelik és pedig a 12 fillérest 14 fillérré, a Mignon, ugynevezett Kugler süteményeket 8 fillérről 10 fillérré emelik. Ezzel természetesen ugy a tea és piskóta sütemények és Desszert cikkeknak emelkedik az ára. Nem csodáljuk, ha a süteményeknek is feljebb viszik az árát, mert a folyton emelkedő nyersanyagok ára ezt teljesen indokoltá teszi. Debreceni cukrászok.

— Furiangos betörők. Ma hajnalban furiangos körülményű betörés történt özv. Schwarcz Jónásné Piac-utca 89. szám alatti üzletében. Három helynélküli pincér, névszerint Minori Federné, Magyar Elek és Aranykői Ferenc feltörték a kirakatot, honnan 5 vég vásznat és 7 darab női inget elvittek. Mielőtt azonban a betörést végrehajtották volna, váratlan akadálylyra bukkantak a „Royal“-kávéház előtt inspekción teljesítő 32 számú kétfogatu fiakkerben, aki megghisithatta volna tervüket. Az egyik furiangos betörő azonban hamar a helyzet magaslatára emelkedett. Átadott Magyarainak egy hamis 10 koronát, az bevágta magát a konliba s mikor elvágatott, cinkostársai elkövezték a betörést. A rendőrsék a jómadarakat még reggel elcsipte.

— A főszolgabíró — a főszolgabíró. Az érmihályfalvai főszolgabíró jelentést tett a bihari alispánnak, hogy a földművelésügyi miniszter által gazdasági munkások kitiintetésére küldött pénzzutalmakat és okleveleket két hónap óta nem oszthatta ki, mert az egész hivatal ő egymaga. A szolgabíró szabadságon van, a járási irnokot felfüggesztették s így hosszabb halasztást kénytelen kéri a kitiintetések kiosztására.

— Vörhenyjárvány egy katonaiskolában. Szombathelyről jelentik, hogy a községi katonai alreáliskolában vörhenyjárvány lépett fel, még pedig olyan vehemenssen, hogy néhány napi betegség után ketten meghaltak. Az intézet orvosa megtette a legszigorubb óvintézkedéseket, a város polgármestere s tisztí orvosa is intézkedtek, hogy a járványt az intézetből a városba be ne hurcolják.

— Hintó és motoros karambolja. Nyiregyházáról írja tudósítónk: Tegnap háborzongató katasztrófia történt a nyiregyházai Széchenyi-utcán, melyen vegyest közlekednek villamos kocsik és benzinnel hajtott ugynevezett kisvasutak. A Széchenyi-utca egyik mellékutcajából hajtott ki Klár Andor földbirtokos kétlovas üres hintója és nem látván a Széchenyi-utcán robogó benzinnemotort, nekihajtott a sineknek. Ugyanekkor ért oda teljes erővel a motoros, mely a szó szoros értelmében keresztülgázolt a hintón. A lovak elpusztultak. A kocsit teljesen összetört. Gurzó István kocsis a motoros lökésétől nagy ivben felrepült a motoros tetejére, mely még vagy tíz méternyire magával vitte, aztán ledobta az utca közepére. A kocsis súlyos sebeket szenvedett. A motoros kocsivezetője Wekerdi Sándor és Zvara Mihály voltak, a kik ellen megindították a vizsgálatot.

— Emberölés véletlenül. Szolnokról jelentik: Farkas Benjámint 65 éves nagykőrüi gazda a tehenekkel a mezőre ment. Időtöltésből revolverével madarakra lőtt, véletlenségből azonban a gulyást találta, ki nem sokára meghalt.

— Hirneves Jta és Borsalinó, valamint Pichler kalap különlegességek Frank Testvéreknél.

— Csödtömegekből vett nagymennyiségű áruk érkeztek! Györfi testvérek, Piac-u. 30.

— 5 korona darabja a valódi gráci Pichler kalapoknak Györfi testvéreknél, Piac-u. 30.

— Egy tanuló fizetéssel felvétetik Györfi testvéreknél, Piac-utca 30.

— Changan selymek, törökös pongyola és ruhabáronyok legújabb mintákban most érkeztek Kontsek Kornél áruházába. Telefon 935.

— Leányka és női kötött kabátokat, sapkák és lélekmelegítőket vásároljunk Kontsek Kornél divatáruházában. Telefon 935.

— Messenger Boy-ért, ha gyors elintézni valója van, — telefonáljon Antalffyhoz. Telefon 612. Olcsó dijszabás.

— Valódi angol átmeneti kabátok Békes Lajos uri divat üzletében. Telefon 304.

— Modern fallképekben állandó újdonságok Thaisz Arthur papíráruházában.

— A Magyar Király kávéház tulajdonosának sikerült a hirneves és itt közkedvelt ségnek örvendő Berzsényi Ferike szimfonikus női zenekarát megnyerni, hol is estenként hangversenyt tartanak Bercon Leo karmester vezetése mellett.

Legnagyobb választék
harisnyákban

kötött és szövött árukban
Márton Gyula és Fia

újonnan berendezett uri és női divat üzletében
Fóter- és Simonffy-u. sarok, a városházával szemben. — Flók üzlet nincsen.

Elsőrendű AMERIKAI Gzipők
kizárólag

Mandel Lipótnál

Telefon 352.

Debreczen, a Hungárlával szemben.

KÖZGAZDASÁG.

Terménytözsde

Schwarcz E. debreczeni újságíró távirati jelentése.

Budapest, 1911. okt. 13.

Készáru 5 olcsóbb.

1911. októberi buza	12.09	---
1912. apr. buza	12.23	---
1911. októberi rozs	10.38	---
1911. ápril rozs	10.62	---
1911. okt. zab	9.42	---
1911. ápril zab	9.69	---
1912. máj. tengeri	8.71	---
1911. aug. tengeri	---	---
1912. szept. tengeri	---	---

Van szerencsem a nagyérdemű hölgyközönség szives tudomására hozni, hogy **angol és francia**

nőruha divattermemet

József kir. herceg u. 14. sz. alá helyeztem át.

Szives megkeresést kér

KATZ RÓZA

József kir. herceg-u. 14. sz.

Olcsó kamat mellett

5 esetleg 10 évi

visszafizetésre kölcsönöket ad, valamint **kereskedői követeléseket** leszámítol a

Debreczeni Takarékszövetkezet
Csapó-u. 19. szám. (Knoll-ház.)

Donogán és Somossy

DEBRECZEN, Kistemplom-bazár.

Megérkeztek az őszi újdonságok

Női divat kelmék, Selyem ruha kelmék, Francia vелеzek, :: Bársonyok, Ruhadiszek. ::

Csomagolt Vasaló szén

darabos és apró faszén, tűzifa aprítva és olcsó számra. Valódi porosz kőszén és kovács kőszén legolcsóbb árban hazhoz szállítva kapható

Jakobovits Testvéreknél

Hatvan-u. 9. — Telefon 280.

Waggon vételnél kedvezményes ár. ::

1911. október 14.

DEBRECENI FÜGGETLEN UJSÁG

7

Jókarban lévő, használt

álló íróasztalok,továbbá **üveg válasszalak** tölgyfa
legrészletben jutányos áron eladó.Értekezhetni az **Alföldi tak pénztár**nál.

MILK

használat

Köhögés,rekedtség, katarrhus, elnyálkásodás, görcs
és számkór ellen**KAISER-féle mell-karamellákat**

3 fenyővel.

6050. közg. ig. bizonyítvány orvosi és ma-
gánostó. Birtosítják a sikert. Rendkívül jó ízű és kellemes Bonbon.Csomagja 20 és 40 fillér. Doboz 60 fillér.
Kapható: M. halovits J., Gósz Nagy Ferencz,
Mauthner Alfréd, Kubek Sándor, Steiner Mária,
Muraközy László, Harányi Lajos gy. gyógyszer-
szeknél, J. sa és Jóna és központi drogeriákban.
Ujfehértón Tóth Gyulánál, Ér-Mihályfalván Mat-
rai Ákosnál.**Halló!****Ingyen nyakkendő!**Angol férfi öltönyt, felöltőt vagy t. lla-
batot rendelhet izléses kiviteiben névsor
és mérték után két osztályban**25 30 | 40 50 kor.-ért.**

Nagy választék g. epjukelmékben.

Ne mulassza el saját érdekében felk. resni
ezen jó hírnévnek ör. vendő czéget**FETTMANN SÁNDOR**Budapesti kész. térf., fiu- és gyermekruha áruháza
DEBRECZEN, Sas-utcza 4. Kölcshős-Segélyző palota
Minden vevő úgy a kész ruhához mint a ren-
delés után készült ruhákhoz ingyen kap egy
dívatos nyakkendőt.**Özv. Dankó Béláné és Tarsa temetkezési vállalkozók.**

Telefon szám: nappal 322. sz (Kossuth-u. 15.) — (Éjjel 66. sz. Péterfia-u. 70.)

Szives tudomásul! Tisztelt üzletfeleink és a n. é. közönség szives tuda-
mására hozzuk, hogy **temetkezési intézetünket** a mai
kornak megfelelően tetemesen megnagyobbítottuk, **új gyász-kocsikkal, dísz-
letekkel** szereltük fel. Teljes szoba behuzásokat új szabadalmazott készü-
lékünkkel (esetről-esetre fertőtlenítve) teljesen szegek nélkül végzünk.
Temetéseket, hullaszállításokat (Crematoriumba is) személyes fel-
ügyelet és közreműködés mellett végzünk. **Elvünk a tisztességes verseny.**
Csakis személyes meghívásra jelentkezőknek temetések felvétele végett.**Új ardivat szabó szalon**
Sugár Samu

József kir. herceg-utcza 23.

A legújabb divat szövetekből. — Mérték
utáni megrendelések izlésesen és olcsón
készítetnek.**Bársony,**selyem, csipke, keztyű, harisnya leg-
szébb legdívatosabb, legolcsóbb**a Budapesti csipke áruház**

Höküzletében, Sas-u. 4.

Kizárólag alkalmi vételek.
Napon'a érkeznek újdonságok. Pontos, szolid kiszolgálás**Megérkeztek**

a legfinomabb

angol divat szövetek
Moskovits Józsefuriszabó divattermében, Piacz-u. 20.
Üzletemet a szemben levő barakba
helyeztem át.**Új Szücs és Szőrmeáru üzlet.**Tulajdonos **MÁRTONFALVY EMILNÉ****a napokban nyílik meg Piacz-utcza 58. szám alatt.****(Iparbank épületében.)****Debreczen város Uri gazdasszonyaihoz!**Tisztelettel hozom Debreczen város kedves Uri gazdasszonyai szives tudomására, hogy a
husipar mai igényeinek minden tekintetben megfelelően berendezett üzletem teljes üzemmellel a mai napon**Simonffy-utcza 1. szám alatt (a Piacz-utcza szájában.)**megnyitom. Szem előtt tartva kedves uri gazdasszonyaink kiváló, jó izlését, üzletemet úgy rendeztem
be, hogy az a **tisztaság, czélszerűség és szépség** tekintetében a legkényesebb izlésű Uri gazdasszony
igényeinek is minden tekintetben megfeleljen.**A friss huzon kezdve,** minden elképzelhető **kolbász és virstől, hideg felvágottak, prágai és**
saját készítésű debreczeni sonkát, friss állapotban állandóan tartok.A kiszolgálás elbírálását a kedves Uri gazdasszonyokra bízva, üzletem megtekintésére bátor-
kodom meghívni, mely után mindenről meggyőződést szerezhetnek.

Magamat szives pártfogásába ajánlva, vagyok

kiváló tisztelettel

Móricz Ferencz

villanyerőre berendezett hentesáru gyára, Kossuth-u. 60.

Üzletvezető: Móricz József.**Központi eladási hely Simonffy-u. 1. (Váray fűszeres mellett.)**

